

за включване на професиите
на бъдещето в офертите за
професионално
обучение и увеличаване на
възможностите за заетост в Европа

Разработено като част от проекта:

EURIBOR

Насърчаване на устойчиви действия за овластяване на уязвими групи от млади жени”, №: 2020-1-0049

ВЪВЕДЕНИЕ

Във връзка с динамичните промени в икономиката на Европейския съюз (ЕС), ключов въпрос е да се предоставят подходящи професионални умения и квалификации на човешките ресурси, които да им позволят успешно да се конкурират на пазара на труда. Целта на настоящите практически насоки е да се подпомогне и да се предложат конкретни действия за включване на професиите на бъдещето в офертите за професионално обучение, както и за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, като се взема под внимание европейския контекст.

Анализът на тенденциите показва появяването на редица професии на бъдещето, често наричани нетрадиционни, тъй като са обусловени от новите технологии, променящите се социални и икономически потребности и нарастващите екологични предизвикателства. Ще посочим няколко примера за такива професии:

1. **Специалист по анализ на данни (Data Analyst):** В цифровата ера всеки ден се генерира огромно количество данни. Специалистите по анализ на данни отговарят за анализирането, тълкуването и използването на тези данни за вземане на бизнес решения, разработване на маркетингови стратегии и на модели за прогнозиране
2. **Инженер по изкуствен интелект (AI Engineer):** Изкуственият интелект намира все по-широко приложение в много области на живота - от медицината до индустрията. Инженерите по изкуствен интелект се занимават със създаването и развитието на алгоритми, системи за машинно обучение и приложения, използващи технологиите на изкуствения интелект.
3. **Анализатор по киберсигурност (Cybersecurity Analyst):** С развитието на технологиите се увеличава и рискът от кибератаки. Анализаторите по киберсигурност отговарят за мониторинга, анализа и защитата на информационните системи срещу атаки и за защитата на поверителността на данните.
4. **Инженер по възобновяема енергия (Renewable Energy Engineer):** С изменението на климата се увеличава търсенето на енергия от възобновяеми източници. Инженерите по възобновяема енергия проектират, разработват и прилагат решения, базирани на възобновяеми енергийни източници, като слънчева, вятърна или геотермална енергия.
5. **Ерготерапевт (Occupational Therapist):** Ерготерапевтите играят все по-важна роля в застаряващите общества и в контекста на нарастващата осведоменост за психичното здраве. Те помагат на хора с наранявания, увреждания или други здравословни проблеми, чрез трудова терапия създават условия за самостоятелност и независимост при изпълнението на дейностите.
6. **Експерт по електрическа мобилност (Electric Mobility Expert):** В контекста на борбата с изменението на климата и намаляването на вредните емисии на електрическата мобилност придобива все по-голямо значение. Експертът по електрическа мобилност се занимава с проектиране, разработване и управление на инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства и насърчаване на тяхното използване.

-
7. **Специалист по електронна търговия (E-commerce Specialist):** Придобиването на стоки и услуги в онлайн режим става все по-често срещано явление. Специалистите по електронна търговия се занимават с проектиране, прилагане и управление на платформи за електронна търговия, онлайн маркетингови стратегии и виртуално обслужване на клиенти.
 8. **Инженер по биотехнологии (Biotechnology Engineer):** Биотехнологиите играят ключова роля в области като медицина, селско стопанство и опазване на околната среда. Инженерите по биотехнологии участват в проектирането и внедряването на иновативни биотехнологични решения, например: лекарства, биоразградими материали или биогорива.

Това са само няколко примера за професиите на бъдещето, които отговарят на променящите се нужди на обществото и икономиката, както и на развитието на новите технологии. Заслужава да се отбележи, че списъкът на тези професии е доста дълъг и може да претърпи изменение в зависимост от динамиката на променящите се тенденции и обществени потребности.

Нова професия е например **търговецът на електронна техника, както и ютюберът** (лице с професионална или любителска публикационна дейност в YouTube, което обикновено споделя видеосъдържание, като помества продукти и услуги с маркетингова и рекламна цел на възложителя).

Следователно, може да се констатира, че нетрадиционна професия е тази, която се появява с развитието на ново направление или област, тренд или изобретение.

Колкото по-ново е това направление, толкова по-голямо е търсенето на работници и/или служители, които ще упражняват новите професии.

Важно е секторът на професионалните образователни и обучителни услуги да не изостава от развитието на професиите и да адаптира своята оферта към нуждите на пазара на труда.

1. АНАЛИЗ НА НУЖДИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА В ЕВРОПА

За успешното адаптиране на офертите за професионално обучение към нуждите на пазара на труда е изключително важно да се извършва непрекъснат и задълбочен анализ на актуалните тенденции. Необходимо е да се определят професиите на бъдещето с висок потенциал за развитие, както и квалификациите, необходими за тяхното упражняване. Цифровият сектор, зелената енергия, промишленото производство, здравеопазването и социалните грижи показват значителен потенциал за повишаване на заетостта в Европа.

Необходими дейности:

- Анализират се тенденциите на пазара на труда в отделните европейски страни и на равнище на ЕС, като се използват наличните статистически данни и доклади.
- Идентифициране на конкретни професии на бъдещето, такива като: анализатор на данни, разработчик/програмист на мобилни приложения, инженер по възобновяеми енергийни източници/ВЕИ, медицински техник, които ще придобиват все по-голямо значение през следващите години.
- Определяне на необходимите технически умения, меките професионални умения и познания в дадената област, необходими за упражняването на тези професии.

Сега при търсенето на работна сила на пазара на труда в Европа се наблюдават няколко съществени тенденции:

1. **Цифровизация и информационни технологии:** Все по-голямо значение имат, успоредно с развитието на технологиите, уменията, свързани с обслужването на съвременни информационни технологии. Фирмите търсят служители с умения и компетентности в областта на програмирането, анализа на данни, изкуствения интелект и специалисти по киберсигурност.
2. **Устойчиво развитие, опазване и защита на околната среда:** В отговор на измененията на климата и увеличаващото се замърсяване, расте търсенето на работници и служители, свързани със зелената енергия от възобновяеми източници, рециклирането, опазването на околната среда и екологичните практики в производството и услугите.
3. **Здравеопазване и медицина:** Увеличаването на броя на възрастното население, нарастващите здравни нужди на населението, както и пандемията COVID-19 водят до повишено търсене на персонал в сферата на здравеопазването, включително лекари, медицински сестри, ерготерапевти и фармацевти.
4. **«Меки» и междуличностни умения при изпълнения на работните задължения:** В допълнение към техническите умения, все по-важни стават «меките» умения, като ефективна комуникация, лидерство, екипност и синергия, креативност. Фирмите търсят служители, които могат да общуват ефективно, да решават проблеми и да се адаптират към промените.

-
5. **Работа от разстояние и гъвкави форми на работа:** Пандемията COVID-19 ускори тенденцията за работа от разстояние и гъвкави форми на работа. Фирмите все по-често търсят служители, които могат да работят ефективно от разстояние, да управляват времето си и да поддържат продуктивността си в хибридна работна среда.
 6. **Иновации и предприемачество:** Динамичните промени на пазара на труда изискват гъвкавост и иновативност у мениджърите. Фирмите търсят служители, които са креативни, предприемчиви, готови да поемат рискове и да експериментират с нови решения в бизнеса.
 7. **Дивергенция/Отклоняване в уменията:** На пазара на труда се наблюдава също нарастващо разминаване в уменията, като в някои браншове и професии има недостиг на работници или служители с определени умения, докато в други може да има свръхпредлагане на работещи. Това е резултат от бързите технологични и социални промени, които изискват от работниците и служителите постоянно да се адаптират към новите изисквания на пазара.

Тези тенденции оказват влияние върху формирането на стратегиите за набиране на персонал и професионалното развитие на работниците и служителите в Европа. Ето защо е важно както за работещите, така и за работодателите да са наясно с тези тенденции и да адаптират действията си към променящите се условия на пазара на труда.

Настоящите тенденции на пазара на труда в Европа показват, че има търсене както на висококвалифицирани работници и служители, така и на такива с по-ниско образование:

1. **Висококвалифицирана заетост:** Професиите, като лекари, инженери, програмисти или финансови специалисти, изискващи висше образование, продължават да бъдат много търсени на европейския пазар на труда. Фирмите се нуждаят от специалисти с напреднали умения и знания, за да отговорят на технологичните, управленските и/или научните изисквания.
2. **По-нискоквалифицирани работници:** Не по-малко важна е ролята на по-нискоквалифицираните работници, които могат да изпълняват разнообразни функции в различни сектори на икономиката. Примери за това са работниците в сферата на услугите, продажбите, производството, обслужването на клиенти, в селското стопанство. Много от тези професии са от съществено значение за нормалното функциониране на икономиката и търсенето им може да бъде стабилно, дори в условията на технологични промени.
3. **Професии, изискващи практически умения:** Търсят се също работници с практически умения, като например техници, механици, електротехници или строители. Много от тези професии не изискват продължително следване във висшите училища, а разчитат на придобиването на специфични професионални умения посредством практика и опит.
4. **Работещи в сектора на услугите:** Бързото развитие на сектора на услугите, особено в областта на новите технологии, здравеопазването и социалните грижи, води до повишено търсене на работници с различни нива на образование. Професии като ерготерапевти,

болногледачи за възрастни хора, финансови консултанти, специалисти по онлайн маркетинг изискват специализирани умения и компетентности, но не е обезателно дълготраещото придобиване на образователно-квалификационна степен във висшите училища.

Следователно на пазара на труда има място както за висококвалифицирана заетост, така и за работници или служители с по-ниско образование. Важно е системата на професионалното образование и обучение да отговаря на променящите се нужди на пазара на труда, като осигурява подходящи умения и компетентности, както за тези, които избират академичния път, така и за тези, които предпочитат професионалното обучение.

2. АДАПТИРАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ КЪМ НУЖДИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАЗАР НА ТРУДА

За да се осигури адекватна професионална подготовка, съществуващите обучителни програми трябва да бъдат адаптирани към изискванията на професиите на бъдещето в европейски контекст. Необходимо е да се включат «меки» професионални умения, като комуникативност, работа в екип и креативност. Важно е също така да се съобразяват нормите и правилата на екологията във всяка професия и работно място и работещите да осъзнават необходимостта от опазване на околната среда.

Необходими дейности:

- Извършване на одит на съществуващите програми за професионално обучение и разкриване на пропуските в уменията и знанията.
- Адаптиране на обучителните програми към изискванията на бъдещите професии, като вземат предвид съвременните технологии и инструменти, използвани в съответните отрасли.
- Въвеждане на практически елементи и екипни проекти за придобиване на практически опит и развитие на междуличностни умения.

В актуалната оферта на пазара за професионално образование и обучение в Европа има някои съществени пропуски и недостатъци, които следва да бъдат разкрити и отстранени, за да се отговори по-добре на променящите се нужди на пазара на труда. Тези пропуски и недостатъци се случват в следните основните направления:

1. **Цифрови умения:** Въпреки бързия напредък в технологиите, много обучителни програми все още не предоставят достатъчно знания и умения за използване на съвременните информационни технологии. Много хора все още се затрудняват да използват цифрови инструменти, компютърни програми или да анализират данни. Има нужда от обучителни програми, които да се фокусират върху усвояването и развитието на цифрови умения на различни нива.

2. **«Меки» професионални умения:** Макар че техническите умения са важни, «меките» умения, като например ефективна комуникация, работа в екип, управление на времето или креативност, са също така важни. Ролята на тези умения по отношение на способността за адаптиране към промените на пазара на труда и за ефективно функциониране в различни професионални среди не следва да бъде подценявана.
3. **Професии на бъдещето:** В много обучителни програми липсват актуални знания и подготовка в областта на тези професии, като изкуствен интелект, киберсигурност, специалист по зелена енергия, биомедицинско инженерство. С оглед на бързите технологични и обществени промени е нужно непрекъснато актуализиране на обучителните програми, за да се подготвят работещите за професиите, които ще имат значение в бъдеще.
4. **Практически професионален опит:** Много обучителни програми се фокусират основно върху предоставянето на теоретични знания, като пренебрегват практическия опит. Професионалните стажове, практики и проекти имат ключово значение за придобиване на практически умения и разбиране относно функционирането в реална работна среда.
5. **Адаптиране към нуждите на пазара на труда:** Някои обучителни програми не са достатъчно адаптирани към настоящите нужди на пазара на труда. В резултат на това завършилите обучавани лица могат да срещнат трудности при намирането на работа, съответстваща на тяхната квалификация, което води до квалификационна диспропорция.
6. **Културно и социално диференциране:** В някои обучителни програми не се взема под внимание културното и социалното многообразие, което може да доведе до неравнопоставеност в достъпа до професионално образование и обучение. Важно е обучителните програми да бъдат адаптирани към потребностите и мултикултурните и социалните различия на участниците.

Решението на тези проблеми може да се състои в разработването на обучителни програми, които се фокусират върху интердисциплинарността, практическия професионален опит, «меките» умения и непрекъснатото адаптиране към променящите се нужди на пазара на труда. Важно е също така да се насърчава равния достъп до образованието и да се вземат под внимание мултикултурните и социалните различия по време на обучителните и учебните процеси.

3. ИНТЕГРИРАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПРАКТИКА НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ

Международната професионална мобилност е важна част от кариерното развитие в Европа. Подкрепата на професионалните стажове, чиракуване и обмяна на опит между европейските страни може значително да подобри пригодността за заетост на работната сила.

Необходими дейности:

- Сътрудничество с европейски образователни институции, фирми и неправителствени организации за насърчаване на международни програми за професионални практики и стажове.
- Улесняване на достъпа до програми като «Еразъм+» и други европейски инициативи, подкрепящи професионалната мобилност и обучението в чужбина.
- Организиране на международни кариерни изложения като «Дни на кариерата» и нетуъркинг срещи, които позволят на младите хора да установят професионални контакти на европейско равнище.

Международният обмен на опит и професионалната подготовка на младежките работници в търсене на заетост в Европа, а не само в собствената им страна, дава много съществени ползи и значение за кариерното развитие и повишаването на межкултурните компетентности на тези младежи. Някои от основните мотиви, подчертаващи тези ползи са:

1. **Придобиване на международен професионален опит:** Професионалните активности като чиракуване, стажове и обмяна на опит дават възможности на младежките работници да придобият ценен международен професионален опит, който може да повиши тяхната атрактивност на пазара на труда. Работата в международна среда предоставя също възможности за развитие на комуникационни, културни и езикови умения и компетентности.
2. **Разширяване на професионалните хоризонти:** Работата в чужбина способствува на младежките работници да разширят професионалните си хоризонти и да се запознаят с различни бизнес модели, професионални практики и култури на работа. Това им дава възможност да разберат по-добре тенденциите на световния пазар на труда и да се адаптират към различни професионални и работни среди.
3. **Създаване на международни мрежи за контакти:** Международният обмен на опит дава възможност на младежките работници да изградят мрежа от професионални контакти в международен мащаб. Контактите, установени по време на професионалните стажове или практики, могат да бъдат ценен източник на подкрепа, вдъхновение и развитие на професионалните умения и компетентности в бъдеще.
4. **Развитие на межкултурни умения:** Работата в международна среда изисква развиване на межкултурни умения, като например отвореност към многообразието, способност за работа с хора от различни култури, за разрешаване на конфликти и др.. Тези умения стават все по-ценни в глобалния свят на бизнеса и труда.
5. **Повишаване на конкурентоспособността на пазара на труда:** Младежите с международен професионален опит често се възприемат като много по-конкурентоспособни на пазара на труда, особено в отрасли с международно измерение, като международна търговия, финанси, информационни технологии. Това може да допринесе за повишаване на тяхната пригодност за заетост и кариерно развитие.

В резултат на това международната професионална мобилност става важен елемент в кариерното развитие на младежките работници в Европа, с което те получават възможност да придобият ценен опит, да разширят професионалните си хоризонти, да създадат международни контакти и да развият межкултурни умения. Затова подкрепата на подобни форми на професионалното образование и обучение има съществено значение за техния професионален успех в бъдещето.

4. ПСИХОСОЦИАЛНА ПОДКРЕПА И МЕНТОРСТВО НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ

Подкрепата на участниците в обучителните програми за усвояването на професионални умения, но и в психосоциален план, е от решаващо значение за техния професионален успех. Организирането на международни менторски програми може да бъде особено ефикасен инструмент в това отношение.

Необходими дейности:

- Организиране на международни менторски програми, в които опитни професионалисти от различни европейски страни могат да подпомагат младежките работници в тяхното кариерно развитие.
- Осигуряване на психосоциална подкрепа на участниците в програмите за обучение, като се вземат предвид културните и езиковите различия.
- Организиране на семинари и обучения за управление на стреса, изграждане на самоувереност и умения за успешно управление на кариерата.

Организирането на международни менторски програми може да бъде особено ефикасен инструмент за подпомагане на участниците в програми за обучение не само от гледна точка на придобиването на професионални умения и компетентности, но и в психосоциален план по редица съображения:

1. **Емоционална и мотивационна подкрепа:** Менторите могат да оказват емоционална подкрепа на своите наставлявани/протезета, като им помагат да се справят със стреса, несигурността и разочарованието, свързани тясно с учебните процеси и работата. Мотивирането на участниците и изграждането на тяхната увереност могат да имат съществено значение за тяхната ангажираност и успех в програмата за обучение.
2. **Развитие на междуличностни умения:** Работата с ментор дава възможност на участниците в програмите за обучение да развият и подобрят междуличностни умения като самосъзнание, комуникация, управление на взаимоотношения и на конфликти. Посредством редовните срещи с ментора, наставляваните могат да получат съвети за ефективна комуникация и изграждане на положителни взаимоотношения в професионална среда.
3. **Трансфер на знания и опит:** Менторите често притежават богат професионален опит и експертни познания в своята област. Като споделят своя опит, знания и практически

съвети, те могат да допринесат за по-бързото развитие на професионалните умения на участниците в програмите за обучение и за повишаване на продуктивността им на работното място.

4. **Управление на кариерното развитие:** Менторите могат да помогнат на участниците в програмите за обучение да определят своите кариерни цели и да разработят планове за кариерно развитие. Чрез редовни срещи и подкрепа от страна на менторите, наставяваните могат да опознаят по-добре своите силни и слаби страни и възможностите за развитие, което може да им помогне да постигнат професионални успехи..
5. **Изграждане на мрежи за професионални контакти:** Често пъти менторските програми улесняват наставяваните в изграждането на ценни професионални контакти, чрез познанството със своите ментори и с други професионалисти от бранша. Тези контакти могат да бъдат полезни в бъдещето при търсене на работа, получаване на информация за пазара на труда и професионално развитие.

Следователно организирането на международни менторски програми може да допринесе за цялостното развитие на участниците в обучителните програми, като бъдат съобразени както техните професионални, така и психосоциалните им нужди. Посредством емоционалната подкрепа, трансфера на знания, управлението на кариерното развитие и изграждането на мрежи за професионални контакти, менторството може да бъде ключов елемент за успешното професионално развитие на участниците в обучителните програми.

5. МЕЖДУСЕКТОРНО И МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Ефективното включване на професиите на бъдещето в професионалното образование и обучение и повишаването на пригодността за заетост на работната сила изисква междусекторно и международно сътрудничество. Партньорствата между образователните и публичните институции и предприятията имат ключово значение за успеха на тези дейности.

Необходими дейности:

- Насърчаване на междусекторното сътрудничество, насочено към увеличаване на заетостта в перспективни области като цифровизация, зелена енергия и иновации.
- Подкрепяне на международни партньорства между образователни институции, предприятия и публични институции за създаване на иновативни програми за обучение.
- Организиране на международни конференции и семинари за обмен на най-добри практики и изграждане на мрежи за сътрудничество между институциите от различни европейски държави.

Организирането на ефективно междусекторно и международно сътрудничество с цел ефективно интегриране на професиите на бъдещето в професионалното образование

и обучение и за повишаване на пригодността за заетост изисква правилно планиране, координация и участие на различни заинтересовани институции и организации. Споделяме някои основни мерки, които ще спомогнат за организирането на такова сътрудничество:

1. **Определяне на целите и стратегиите:** Най-напред трябва да се определят ясни цели и стратегии за сътрудничество; да се посочат основните цели, напр.: адаптиране на предлаганото професионално обучение към нуждите на пазара на труда, повишаване на привлекателността на професиите на бъдещето и повишаване на пригодността за заетост на младите хора. След това следва да се разработи стратегия, в която да се определят дейностите, етапите и ролите на различните партньори.
2. **Установяване на партньорства:** За тези партньорства, които базират на споделени цели и ценности, като взаимно доверие и разбиране на нуждите и очакванията, следва да бъдат поканени различни заинтересовани образователни институции, предприятия, публични институции, НПО, включително експерти от различни браншове.
3. **Създаване на платформа за сътрудничество:** Създаването на платформа или координираща структура ще направи възможно редовната комуникация, координация на дейностите (срещи, семинари, конференции или работни групи) обмен на информация между партньорите.
4. **Споделяне на знания и опит:** Междусекторните партньорства следва да насърчават активния обмен на знания, опит и най-добри практики в областта на включването на професиите на бъдещето в професионалното образование и обучение. Образователните институции могат да споделят своя опит в адаптирането на учебните програми, предприятията могат да споделят своето ноу-хау за настоящите пазарни тенденции, а публичните институции могат да предоставят информация за политиките и програмите, нуждаещи се от подкрепа.
5. **Разработване на съвместни проекти и инициативи:** Междусекторните партньорства могат съвместно да разработват проекти и инициативи за интегриране на професиите на бъдещето в предлаганото професионално обучение и за повишаване на пригодността за заетост на работната сила. Те могат да включват например съвместни курсове, стажове, програми за чиракуване, работни срещи или семинари.
6. **Мониторинг и оценка на ефектите:** Важен елемент на междусекторното сътрудничество е непрекъснатият мониторинг и оценка на ефективността на предприетите действия. Партньорските институции и организации трябва постоянно да анализират напредъка, да оценяват постигнатото и да коригират действията си въз основа на резултатите от мониторинга и оценката.

Чрез успешното планиране, координация и участие на партньори от различни сектори е възможно професиите на бъдещето да бъдат ефективно интегрирани в предлаганото обучение и да се повиши пригодността за заетост на младежките работници. Междусекторното сътрудничество дава възможност за използване на различни ресурси, компетенции и перспективи, с което допринася за по-добри резултати и по-голямо въздействие върху професионалното развитие и заетостта.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Постоянният мониторинг и оценката на програмите за професионално обучение на европейско равнище имат ключово значение за успешната им реализация. Системната оценка на ефективността на дейностите ще спомогне за идентифициране на направленията/ областите, в които е необходимо да настъпи промяна и по-нататъшно подобряване.

Необходими дейности:

- Провеждане на постоянен мониторинг на ефективността на програмите за професионално обучение на европейско равнище чрез събиране на данни за заетостта, както на национално, така и на международно равнище.
- Поддържане на сътрудничество с европейските агенции по заетостта и професионалното обучение с цел оценка на ефективността на дейностите и идентифициране на направленията за подобряване.
- Организиране на семинари и конференции за обмен на опит в областта на мониторинга и оценката на програмите за професионално обучение на европейско равнище.

Предлагаме следните конкретни дейности за провеждане на този мониторинг и оценка на програмите за професионално обучение на европейско равнище:

1. **Постоянен мониторинг на ефективността на програмите за професионално обучение:** Следва постоянно да се наблюдават показателите за ефективността на програмите за професионално обучение на европейско равнище, които включват: коефициент на заетостта на абсолвентите/абитуриентите; ниво на техните средномесечни заплати; ниво на удовлетвореност от програмите за обучение; степен на постигане на целите на обучението. Тези данни могат да се събират чрез анкетни проучвания, доклади от образователните институции и от службите по заетостта и други налични източници на данни.
2. **Сътрудничество с европейските агенции по заетостта и професионалното обучение:** Важността на сътрудничеството с европейските агенции по заетостта и професионалното обучение, като Евростат, Европейски център за развитие на професионалното обучение (European Centre for the Development of Vocational Training/Cedefop) и Европейска фондация за обучение (European Training Foundation/ETF) се потвърждава от споделяната информация и консултации (данни, съвети, помощ, подкрепа) от страна на тези институции при оценяване ефективността на дейностите и определяне на направленията за по-нататъшно подобряване.
3. **Организиране на семинари и конференции:** Организирането на семинари, конференции и други събития, посветени на обмена на опит в областта на мониторинга и оценката на програмите за обучение на европейско равнище, е ключова дейност. Такива срещи предоставят възможност на образователните институции, предприятията, публичните институции и други заинтересовани организации да обменят най-добрите практики, методи и инструменти за мониторинг и оценка.

-
4. **Разработване на стандарти и насоки/указания:** Приетите стандарти и насоки за мониторинг и оценка на програмите за обучение на европейско равнище ще спомогнат за осигуряване на кохерентност, надеждност и съпоставимост на данните относно ефективността на програмите за професионалното обучение в различните европейски държави.
 5. **Консултации със заинтересованите институции и организации:** Важността на провежданите консултации с различни заинтересовани субекти/страни, напр., образователни институции, предприятия, неправителствени организации, експерти, служители и участници в програмите за обучение произтича от това, че могат да се получат различни гледни точки и да се вземат предвид различните нужди и очаквания по време на мониторинга и оценката.

Чрез тези дейности програмите за професионално обучение могат да бъдат системно наблюдавани и оценявани на европейско равнище. Това ще способствува за определяне на посоките за по-нататъшно подобрене и подходящи промени с цел успешното изпълнение на тези програми.

ОБОБЩЕНИЕ

Включването на професиите на бъдещето в офертите за професионално обучение и повишаването на пригодността за заетост в Европа изисква междусекторно сътрудничество, международна професионална мобилност и адаптиране на програмите за професионално обучение към нуждите на пазара на труда. Представените насоки са поредна крачка към тази цел и следва да бъдат адаптирани към специфичните условия и потребности на отделните европейски държави.

Включването на професиите на бъдещето в предлаганото професионално обучение и повишаването на пригодността за заетост в Европа изисква комплексен и системен подход, който взема под внимание междусекторното сътрудничество, международната професионална мобилност и адаптирането на програмите за професионално обучение към нуждите на пазара на труда. По-обширно тези ключови аспекти могат да бъдат представени по следния начин:

1. **Междусекторно сътрудничество:** партньорствата между образователните институции, предприятията и публичните институции са от съществено значение за успешното интегриране на професиите на бъдещето в професионалното обучение. Образователните институции могат да си сътрудничат с предприятията, за да разберат настоящите нужди на пазара на труда и да адаптират учебните програми към тях. Публичните институции могат същевременно да подкрепят тези дейности, като предоставят данни и анализи за ситуацията на пазара на труда, да разработват подходяща регулаторна рамка и да оказват финансова подкрепа.

2. **Международна професионална мобилност:** Насърчаването на международната професионална мобилност е от ключово значение за разширяване на перспективите и уменията на участниците в обучителните програми. Програмите за студентския обмен, работните места и стажовете в чужбина могат да дадат възможност на младите хора да придобият ценен международен професионален опит, да разширят своите мрежи за контакти и да се адаптират към разнообразна в културно и езиково отношение работна среда.
3. **Адаптиране на програмите за професионално обучение към нуждите на пазара на труда:** Обучителните програми следва да се актуализират редовно и да се адаптират към променящите се нужди на пазара на труда и динамичното технологично развитие. Образователните институции следва системно да се консултират с предприятията и други заинтересовани институции и организации, за да гарантират, че предлаганите програми за обучение са актуални и подходящи. Освен това обучителните програми следва да се фокусират не само върху преподаването на теоретични знания, но и върху развиването на практически умения и «меки» умения, които все повече се ценят от работодателите.
4. **Приспособяване на програмите за професионално обучение към специфичните условия и потребности на отделните европейски държави:** Важно е да се вземат предвид различията между европейските страни и специфичните условия и потребности в отделните региони. Някои страни може да са по-напреднали в областта на определени технологии или промишлени сектори, така че обучителните програми трябва да бъдат адаптирани към тези специфични условия. Следва да се вземат под внимание културните, езиковите и социално-икономическите различия, за да се осигури равен достъп до професионалното образование и обучение за всички социални групи.

Чрез координирани действия, основани на междусекторното сътрудничество, насърчаването на международната професионална мобилност и адаптирането на програмите за професионално обучение към нуждите на пазара на труда и специфичните условия в отделните европейски държави, е възможно професиите на бъдещето да бъдат успешно интегрирани в предлаганото професионално обучение и да се увеличат възможностите за заетост на младите хора в Европа.

В резултат на развитието на нашата цивилизация и технологиите почти всеки ден на пазара на труда се появява нова професия. Важно е фирмите, предлагащи професионално обучение да адаптират офертите си към развитието и нуждите на пазара на труда.

Разработила: Ивона Джиджевич

Проучването е извършено в рамките на проекта "EURIBOR: Насърчаване на устойчиви действия за овластяване на уязвими групи млади жени".

Консултация: Малгожата Шошкевич - регионален одитор и консултант (сертифициран от EIPOS Технически университет в гр. Дрезден)

The project "EURIBOR: Promoting sustainable actions for empowerment of vulnerable groups of youth women" is funded by Iceland, Liechtenstein and Norway through the EEA and Norway Grants Fund for Youth Employment.

Implemented by:

